

EVLİLİK MİTLERİ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

DEVELOPMENT OF MARRIAGE MYTHS SCALE: VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Ayşin SATAN¹
Kübra KAPLANER²

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, evlilik ilişkisinde bulunan kişilerin evliliğe ilişkin yerleşmiş, kanıksanmış ve sorgulanmamış inançlarını barındıran evlilik mitlerini belirlemeye yönelik bir ölçme aracı geliştirmektir. Yapı geçerliliğini belirlemek için ilk önce Açıklayıcı Faktör Analizi daha sonra elde edilen yapının uyumunu test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi gerçekleştirilmiştir. Açıklayıcı Faktör Analizi; 105 erkek(%47,9) , 114 kadın(%52,1) olmak üzere toplam 219 katılımcı grubuyla gerçekleştirilirken; Doğrulayıcı Faktör Analizi ise 96'sı(%61.5) kadın 60'ı(%38.5) erkek olmak üzere toplam 156 katılımcıdan elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. Açıklayıcı faktör analizi sonucu varsansın %46,9'unu açıklayan tek faktörlü yapı elde edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ise; tek faktörlü yapının uyum sağladığı ve doğrulandığı görülmüştür. Evlilik Mitleri Ölçeğinin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Madde-toplam korelasyonları değerlendirildiğinde; ölçekteki maddelerin güvenilir ve ayırt edici olduğu söylenebilmektedir. Ölçüt geçerliği için evlilik ilişkisine dair mantık dışı inançları belirlemek üzere geliştirilmiş olan Evlilik İlişkisi İnançları Ölçeği uygulanmıştır. Ölçekler arası korelasyon pozitif yönde anlamlı bulunmuştur. Tüm bu bulgular Evlilik Mitleri Ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, evlilik mitleri, geçerlik, güvenilirlik.

ABSTRACT

The aim of this study is to develop a measurement tool for determining the marriage myths of the people who have marital relationships, which have established, believed and unquestioned beliefs about marriage. In order to determine the construct validity, Exploratory Factor Analysis was performed first and then Confirmatory Factor Analysis was performed to test the fit of the obtained structure. Exploratory Factor Analysis; while 105 male (47.9%) and 114 female (52.1%) were held with a total of 219 participants; Confirmatory Factor Analysis was carried out with data obtained from 156 participants, 96 (61.5%) female and 60 (38.5%) male. As a result of exploratory factor analysis, a single factor structure was obtained, which explained 46.9% of the variance. As a result of the confirmatory factor analysis; it was observed that the single-factor structure adapted and confirmed. Cronbach alpha internal consistency coefficient of the Marriage Myths Scale was found to be .90. When the item-total correlations were evaluated; It can be said that the items in the scale are reliable and distinctive. The Marriage Relationship Beliefs Scale, which was developed to determine irrational beliefs about the marriage relationship, was applied for criterion validity. Correlation between the scales was found to be positively significant. All these findings show that the Marriage Myths Scale is a valid and reliable measurement tool.

Keywords: Marriage, marriage myths, validity, reliability.

¹ Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik ABD, aysin.satan@marmara.edu.tr., <https://orcid.org/0000-0001-6481-0021>

² Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi kkaplaner89@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-2773-0743>

1. GİRİŞ

İnsanlığın var oluşundan itibaren bilinen en eski yakın ilişkilerden biri evliliktir(Haylı, Durmuş ve Kış,2017,s.432). Hem yasal hem de gönül bağıyla birbirine bağlanmaya gönüllü bireylerin bir araya gelmesiyle oluşan evlilik günümüze dek varlığını koruyan bir kurumdur. Toplumsal değişimlere ve gelişimlere bağlı olarak pek çok değişimden geçse de değişmeyen; çoğu bireyin evlilik ilişkisinde bulunmaya gönüllü olmaya ve evlilik birliği kurmaya devam etmesi gerçeğidir. Rale&Bumpass (2003) yapılan evliliklerin yaklaşık yarısının boşanmayla sonuçlanmasına rağmen insanların büyük çoğunluğunun evlilik ilişkisinde bulunmaya başladığını ifade etmektedir. Benzer şekilde Bureau (2000) ‘da yapılan evliliklerin yaklaşık %50’sinin boşanmayla sonuçlanmasına karşın evliliğin hala popüler bir seçim olmaya devam ettiğini açıklamaktadır. Öte yandan Sungur(2014,s.97)’da yol açtığı felaketlere rağmen dünyanın en büyük gönüllü kurumu olarak evliliği betimlemektedir. Ancak TÜİK 2019 verileri incelendiğinde ülkemizde; evlenme oranlarının önceki yıla göre azaldığı; boşanma oranlarının ise önceki yıla göre arttığı dikkat çekmektedir. Bu noktadan hareketle; evlilik birliğinin daha az kurulmasına rağmen mevcut evlilik birliklerinin ise boşanmayla sonuçlandığı söylenebilmektedir. Bu nedenle bireyleri evlilik birliklerini sonlandırmaya götüren sebeplerin incelenmesi gerektiği düşünülmektedir.(Tatlıoğlu ve Demirel,2016; Akoğlu-Aktaş ve Küçükkaragöz,2018).

Boşanma iki birey arasında gerçekleşse de psikolojik ve ekonomik sonuçları başta olmak üzere pek çok açıdan toplumsal yapının evlilik birliğine atfettiği anlamı etkilemektedir. Öte yandan Martin, Martin&Martin(2001) ise boşanmaların toplumsal yapıyı etkilemesine karşın; toplumsal yapının da evlilikleri olumsuz etkileyen yanlış ve mitsel inanışları barındırdığını savunmaktadır. Larson (2000)’ın yanlış inanış olarak tanımladığı evlilik mitlerinden bazıları; “dünyada evlenmek için tek bir doğru kişi vardır, zıt karakterdeki kişilerin evlilikleri daha mutludur, aşık olmak evlenmek için yeterli bir sebeptir” şeklinde sıranabilmektedir. Edmunson

(2005)’ın evlilik mitlerini incelediği master tezinde evliliğe ilişkin mitsel inanışların köken ailelerin ve çevrenin farklılıklarına bağlı olarak değiştiğini belirtmektedir. Bu noktada içinde büyüdüğümüz kök ailelerimiz başta olmak üzere yer aldığımız sosyal yapının evlilik ilişkisindeki kadın ve erkekten beklentilerinin bireyleri etkilediği ifade edilebilmektedir. Güneri, Sümer ve Yıldırım(1999) kadınlardan çocukluktan itibaren ev ile ilgili işlerde erkeklerden ise ev dışı işlerde daha fazla sorumluluk almasının beklendiğini ifade etmektedir. Buradan hareketle kadının ev işlerinden sorumlu olduğu mitsel inancı bireyler tarafından zorunluluk olarak algılanabilmektedir. Oysaki temeli paylaşımaya dayanan evlilik ilişkisinde ev işleriyle ilgili sorumluluklarda paylaşılabilir olabilmektedir. Toplumsal yapının şekillendirdiği beklenti ve gerçekçi olmayan inançlar aile birliklerinin kurulmasında ve sürdürülmesinde etkili olmaktadır.

Evlilikle ilgili bireylerin inanışlarını, düşüncelerini ve beklentilerini şekillendiren;düşünce kalıpları evlilik mitleri olarak ifade edilebilmektedir (Kahvecioğlu,2015). Larson(1988) evliliğe yönelik mitleri, gerçekliğine ilişkin kanıtlanmamasına rağmen yaygın olarak kabul edilen inançlar olarak tanımlamaktadır. Mitsel inançlar evlilik ilişkisine bağlı olmaksızın hangi konuda yer alırsa alsın; bireylere olayları yorumlayıp anlamlandırabilmeleri için bir kalıp sunmaktadır. Bireylere davranış rehberi sunduğu ve kişilerin eylemlerinde model aldıkları prototiplerini oluşturduğu da düşünülmektedir

(Fromm,2014).Evlilik ilişkisi bağlamında mitsel inançları ele aldığımızda ise; örneğin , “tartışmaların yaşanmadığı evliliklerin mutlu olduğuna “ dair bir mitsel inancın sorunların çözümü için çatışmaların gerekli fırsatlara dönüşmesinde bir engel barındırdığı görülmektedir (Larson,2000).Mitsel inançların yön verdiği davranış kalıpları evliliklerde yaşanan problemlere kaynaklık etmekte ve bunun yanı sıra olası çözüm yollarını fark etmenin de önünde engel olmaktadır. Özer(2014),evliliğin zamansal ve mekânsal değişimlere ayak uydurması gerektiğini açıklarken esnemeyen her şeyin kırıldığı gibi evliliklerde de yeni pozisyonlar alabilmenin ve esnek düşünebilmenin gerekli ve kıymetli olduğunu

belirtmektedir. Mitsel inançlar esnek düşünmenin önünde engel oluşturmaktadır (Morris&Blanton,2000). Tartışmalar karşısında geniş çözüm repertuarı olan ve bazı sorunların çözümünün olamayacağını fark ederek, uzlaşamayacak durumların varlığını kabul eden bireyler evliliklerine daha sağlıklı devam edebilmektedir. Öte yandan ise “mutlaka uzlaşılması gerektiği” veya “tartışmalar mutlaka uzlaşmayla sonlanmalıdır” mitsel inancı çiftleri restleşmeye götürmekten ve esneklikten uzaklaştırmaktan başka bir şeye sebep olmayacaktır(Özer,2014).

Evlilikle ilgili gereklilik ya da zorunluluk olarak algılanan mitsel inançların ya da mitsel düşünce kalıplarının evlilikler gerçekleşmeden önce gözlem yoluyla örtük bir şekilde oluştuğu düşünülmektedir (Akt; Willoughby,2010;Kızıl ve Nazlı,2018).Örtük bir şekilde edinilen bu düşünce kalıpları bireylerin evlilik ilişkisinden beklentilerine yön vermektedir. Beklentiler içinde başlayan evlilikler yine aynı beklentilerin karşılanmaması nedeniyle son bulmaktadır. Bu nedenle evliliğe ilişkin beklentilerin doğru okunmasına ve mantık süzgecinden geçirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır(Demirel ve Tatlıoğlu,2016). Ancak tüm bunlardan önce bireylerin evliliğe ilişkin mitsel inanışlarını belirlemeye gerek olduğu düşünülmektedir.

Kültürel ve toplumsal formlarla aktarılan evlilik her ne kadar birbirine benzer bir sosyal kurum olarak düşünülse de; bireysel açıdan değerlendirildiğinde parmak izi gibi her evlilik kendine özgü desende ve renktedir(Karlı,2019,s.4). Bu nedenle evlilikten beklentiler ve eşlerin rolleriyle ilgili inanışlar ancak bireysel çerçevede değerlendirildiğinde sağlıklı olabilmektedir(Kağıtçıbaşı,1996).Kaynağı belli olmayan mitsel inanışlara göre değil, bireylerin ilişki dinamikleri ve bireysel farklılıklarına göre evlilikle ilgili beklenti içinde olunması gerektiği düşünülmektedir. Rasyonel düşünceden uzak inanışların evlilikleri istenmeyen sonuçlara ve çatışmalara götürdüğü açıkça görülmektedir (Odell&Quinn,1998).

Bireylerin içinde yetiştikleri, sosyalleştikleri ve evlilik birliği kurdukları toplumsal yapının evlilikle

ilgili düşünce ve beklentilerinin bireyleri etkilediği bilinmektedir. Bu nedenle kültürel bağlamlar göz önüne alınarak evlilikle ilgili yanlış inançların değerlendirilmesini sağlayan ölçme araçlarına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir(Kızıl ve Nazlı,2018). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan düşünceleri belirlemeye yönelik ölçme araçları incelenmiştir. Ancak incelenen ölçme araçlarının geçerlik -güvenirlik çalışmaları daha çok evlilik ilişkisinde bulunmayan üniversite öğrencileri örneklemleri üzerinden gerçekleştirildiği görülmektedir (Sarı,2008; Sarı ve Owen,2015;Kızıl ve Nazlı,2018;Köksal ve İlhan,2018). Eş seçim sürecinde ya da romantik ilişki içinde bulunan bireylerin yanı sıra evlilik ilişkisinde bulunan bireylerin evlilikle ilgili gerçekçi olmayan inançlarını belirlemeye yönelik ölçme araçlarına da ihtiyaç olduğu fark edilmektedir. Evlilikte yaşanan problemlere kaynaklık eden düşüncelerin fark edilmesinde yanlış inanışların tespit edilmesi değerli ve gerekli olmaktadır. Evlilik tecrübesi yaşamış ya da hali hazırda evli bireylerin evlilikle ilgili mitsel inançlarını belirlemeye yönelik ölçme araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada, kültürümüze uygun olarak evlilik mitleri ölçeği geliştirmek, geçerlik-güvenirlik çalışmasını yapmak amaçlanmaktadır.

2.YÖNTEM

2.1.Örneklem Grubu

Araştırma iki farklı örneklem grubu ile yürütülmüştür. İlk örneklem grubundan elde edilen verilerle ölçeğin açılımlayıcı faktör analizi ve güvenirlik analizleri yapılmıştır. İkinci örneklem grubuyla ise doğrulayıcı faktör analizi, maddeanalizi ve ölçüt geçerliliği yapılmıştır. Örneklem grupları oluşturulurken; en az 1 yıl süreyle evlilik ilişkisi deneyimlemiş, 25 ve üzeri yaş aralığında bulunan, psikiyatri tedavisi görmeyen ve ilaç desteğialmayan bireylere ulaşılması kriter olarak belirlenmiştir. Katılımcıların yaş aralığı 28 ile 56 yaş aralığında değişmektedir. Araştırmanın birinci

örneklem grubunu; 105 erkek(%47,9),114 kadın(%52,1) olmak üzere toplam 219 katılımcı oluşturmaktadır. Çalışmanın ikinci örneklem grubunu ise; 96'sı(%61.5) kadın 60'ı(%38.5) erkek olmak üzere toplam 156 katılımcı oluşturmaktadır.

2.2. Madde Havuzunun Oluşturulması

Ölçek maddelerinin hazırlanması sürecinde öncelikle evli bireylerin evlilikle ilgili sorgulamadan kabul ettikleri inançlarıyla ilgili yapılan araştırmalar ve evlilik ilişkisine dair var olan mitlerle ilgili literatür incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda elde edilen bilgilerin yanı sıra en az 1 yıl evli kalmış ya da en az 1 yıldır evliliği süren bireylerle bireysel görüşmeler yapılarak evliliklerine dair üzerinde düşünmeden kabul ettikleri düşünceleriyle ilgili bilgi toplanmıştır. Hem yapılan görüşmeler hem de ilgili literatür incelenmesi sonucunda yarı yapılandırılmış form hazırlanarak evli bireylerden evlilik söz konusu olduğunda sahip olduğu mitleri fark etmeye yönelik soruların cevaplarına ulaşılmıştır. Bu sürecin sonucunda 41 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Sonraki aşamada bu maddeler psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında uzman olan 4 öğretim üyesi tarafından incelenmiştir. Alınan görüşler ve yapılan değerlendirmeler sonucunda 5 madde daha madde havuzuna eklenmiştir ve madde havuzunda toplam 46 madde yer almıştır. Madde havuzunda yer alan maddeler dört basamaklı likert dereceleme ölçeği ("1" Katılmıyorum, "2" Kısmen Katılıyorum, "3" Katılıyorum, "4" Tamamen Katılıyorum) şeklinde yazılmış ve bu maddeler ve Nazlı,2018).

3.BULGULAR

3.1. Geçerliliğe İlişkin Bulgular

3.1.1.Açımlayıcı Faktör Analizi

üzerinde geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Yapı geçerliği kapsamında açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Güvenirliği Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri için SPSS 21.0 ve MPLUS 6.12 programları kullanılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Evlilik Mitleri Ölçeği:

24 madde ve tek faktörden oluşan Evlilik Mitleri Ölçeği 4'lü likert dereceleme şeklinde cevaplanmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 24-96 arasında değişmektedir. Alınabilecek yüksek puanlar evliliğe dair mitsel inançların varlığını kuvvetlendirmektedir. Ölçeğin yapı geçerlilikleri, güvenilirliği, ölçüt geçerliliği ve madde analizi bu bölümde açıklanmaktadır.

2.3.2. Evlilik İlişkisi İnançları Ölçeği:

Evlilik İlişkisi İnançları Ölçeği yetişkinlerin evliliğe ilişkin akılcı olmayan inançlarını tanımlamak amacıyla Kızıl ve Nazlı(2018) tarafından geliştirilmiştir. Beşli likert tipi derecelendirmeye sahip ölçme aracı 21 maddeden oluşmaktadır. Kök aileye bağımlılık, ben-biz dengesi, duygu yönetimi ve cinsel hayat olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Croanbach Alfa iç tutarlılık katsayısı alt boyutlar için .46 ile .76 arasında değişirken ölçeğin toplamı için .82 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular ölçeğin geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu ortaya koymaktadır(Kızıl

Evlilik Mitleri Ölçeğinin yapı geçerliliğini incelemek için Açımlayıcı Faktör Analizi ve ardından farklı bir örneklem grubu ile Doğrulayıcı Faktör Analizi gerçekleştirilmiştir. AFA'dan önce maddelerin faktör analizine uygunluğunu tespit etmek için maddeler arası korelasyon değerleri incelenmiş olup; maddeler arasında anlamlı ilişkilerin olduğu görülerek AFA gerçekleştirilmiştir. İncelenen bir diğer kriter ise; KMO. 60'dan yüksek ve Barlett testinin anlamlı çıkması beklenmektedir(Büyüköztürk,2004). Bu çalışmada KMO örneklem büyüklük katsayısı. 86 ve Barlett Sphericity değeri ise 2276,000(p<.01) olarak tespit edilmiştir. Ölçek maddelerinin faktörlenebileceği görülmüştür. Gerçekleştirilen AFA sonucu elde edilen maddelere ait faktör aşağıda Tablo 1'de sunulmuştur.

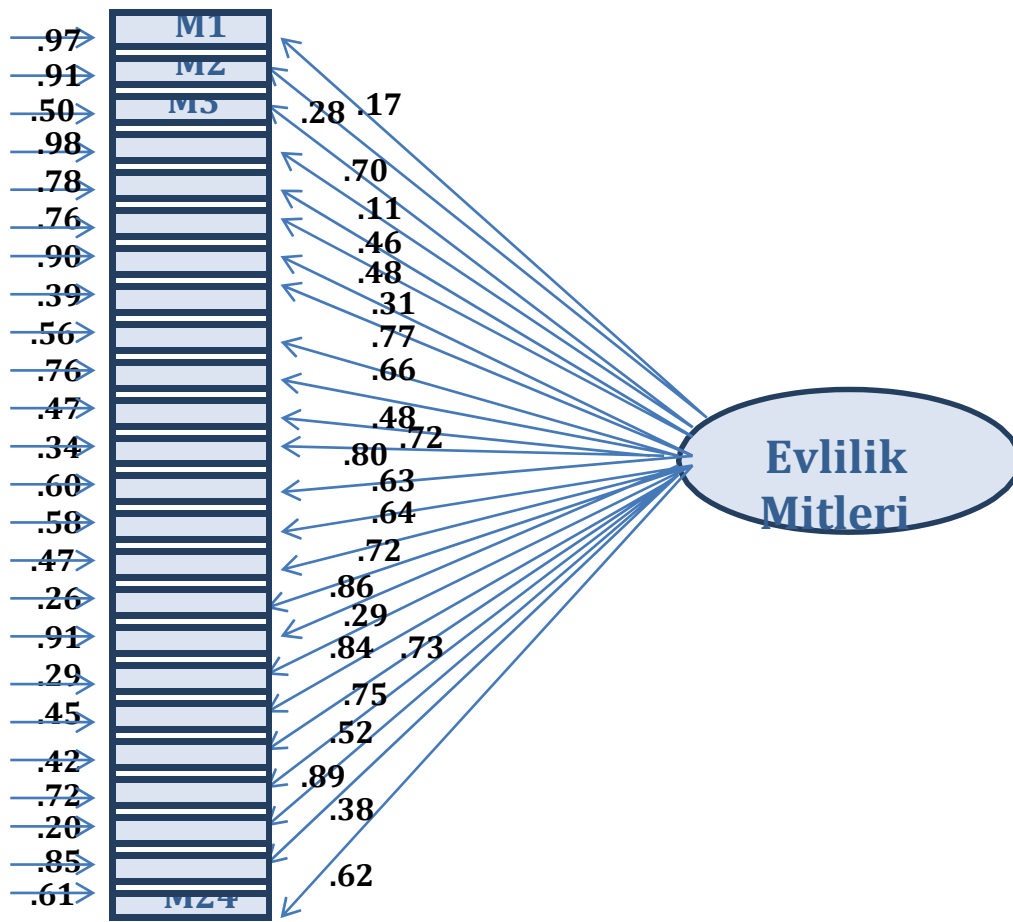
Tablo 1.Evlilik Mitleri Ölçeği Faktör Yükleri

Madde No	Faktör Yüğü
1.	.727
2.	.664
3.	.656
4.	.565
5.	.537
6.	.514
7.	.468
8.	.678
9.	.654
10.	.712
11.	.700
12.	.569
13.	.521
14.	.462
15.	.610
16.	.575
17.	.498
18.	.587
19.	.784
20.	.771
21.	.536
22.	.760
23.	.655
24.	.520

Tablo 1'de görüldüğü üzere Evlilik Mitleri Ölçeği(EMÖ) faktör yükleri. 462 ile. 784 arasında değişmekte olup; tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçek toplam varyansın %46,9'unu açıklamaktadır. Ölçekte yer alan maddeler; evlilikle ilgili doğruluğu üzerinde düşünülmeden kabullenilmiş olan evlilik mitlerini dair ifadeleri içermektedir. Büyüköztürk(2011)'ün belirttiği üzere faktör yükü .45 ve üzerinde olan maddelerin ölçekte yer alması ölçütüne dikkat edilmiştir. Bu doğrultuda faktör yükü .45 altında yer alan maddeler evlilik mitlerini yansıtmaya ölçütüne dikkate alınarak ölçekten çıkarılmıştır. Madde havuzunda yer alan 46 madde ile gerçekleştirilen faktör analizi sonucunda dikkate alınan kriterlere uymayan 22 madde ölçekten çıkarılarak kriterleri taşıyan 24 maddenin ölçekte yer almasına karar verilmiştir.

3.1.2.Doğrulayıcı Faktör Analizi

Açımlayıcı faktör analizi sonucu elde edilen faktör yapısının uyum gösterip göstermediğini belirlemek için ikinci örneklem grubundan elde edilen verilerle DFA yapılmıştır. DFA sonucu ölçek maddelerine ilişkin faktör yükleri şekil 1'de , modele ait uyum indekslerine ilişkin değerler ise Tablo 2'de gösterilmektedir.

Şekil 1. Evlilik Mitleri Ölçeğine İlişkin Path diagramı ve faktör yükleri

Şekil 1’de görüldüğü üzere, 24 madde ve tek faktörden oluşan ölçeğin yapı geçerliliği sonucunda tek faktörlü yapının uyumlu olduğu görülmektedir. Tablo 1’de elde edilen uyum değerleri açıklanmaktadır.

Tablo 2. İncelenen Uyum Değerleri

İncelenen Uyum İndeksleri	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir İndeksleri	Elde Edilen Uyum İndeksleri	Sonuç
χ^2/sd	$0 \leq \chi^2/sd \leq 2$	$\chi^2/sd \leq 4-5$	3.89	Kabul Edilebilir Uyum
CFI	$CFI \geq .95$	$CFI \geq .90$.95	Mükemmel Uyum
TLI	$TLI \geq .95$	$TLI \geq .90$.94	Mükemmel Uyum
RMSEA	$.00 \leq RMSEA \leq .05$	$.00 \leq RMSEA \leq .08$.02	Mükemmel Uyum
SRMR	$.00 \leq SRMR \leq .08$	$.00 \leq SRMR \leq .10$.03	Mükemmel Uyum

Tablo 15. DFA’ya Ait Uyum Değerleri

Tablo 2’de görüldüğü üzere, test edilen modelin uyum indekslerinin kabul edilebilir ve mükemmel uyum aralıklarında olduğu görülmektedir (Meydan ve Şeşen,2015).

3.2. Benzer Ölçek Geçerliliği

Evlilik Mitleri Ölçeğinin ölçüt bağlantılı geçerliliğini tespit etmek için Kızıl ve Nazlı(2018) tarafından geliştirilen Evlilik İlişkisi İnançları Ölçeği ile arasındaki ilişki incelenmiştir.40 yetişkin bireye Evlilik Mitleri

Ölçeği ile Evlilik İlişkisi İnançları Ölçeği uygulanmıştır. Uygulama sonucu ölçek puanlarından alınan korelasyon değerleri incelenmiştir. Evlilik Mitleri Ölçeği ile Evlilik İlişkisi İnançları Ölçeği arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki($r=.66, p<.01$) olduğu görülmüştür. Elde edilen bu bulgu Evlilik Mitleri Ölçeğinin Ölçüt Bağlantılı geçerliliğine kanıt olarak değerlendirilebilir.

3.3. Güvenirlilik Analizi

3.3.1. Croanbach Alpha İç Tutarlılık Katsayısı

Evlilik Mitleri Ölçeğinin güvenilirlik çalışması için Croanbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. İç tutarlılık katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Creswell (2005)'e göre ölçek analizlerinde iç tutarlılık katsayısının kabul edilebilir olması için 0.70 ve üzerinde olması gerekmektedir. Elde edilen bulgu sonucu ölçeğin iç tutarlılık katsayısının kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir.

3.3.2. Madde-Toplam Korelasyonlarının İncelenmesi

Ölçekte yer alan her bir maddenin bireyleri ne derece ayırt ettiğini belirlemek için ölçeğin madde-toplam korelasyonu için Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı değerleri incelenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Madde-Toplam Korelasyon Katsayı Değerleri

Madde No	Madde-Toplam Korelasyon Katsayısı	Madde No	Madde-Toplam Korelasyon Katsayısı
M1	.45*	M13	.57*
M2	.51*	M14	.77*
M3	.76*	M15	.43*
M4	.38*	M16	.49*
M5	.44**	M17	.52**
M6	.82 *	M18	.84*
M7	.32*	M19	.37**
M8	.66*	M20	.53*
M9	.44*	M21	.48**
M10	.81**	M22	.39*
M11	.72*	M23	.50**
M12	.69**	M24	.34**

*= $p<.05$; **= $p<.01$

Tablo 3 incelendiğinde maddelerin madde-toplam korelasyonu .32 ile .82 arasında değiştiği görülmektedir. Madde-Toplam korelasyonlarının .30 ve üzerinde olması ölçekteki maddelerin benzer davranışları ölçtüğü ve iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2011). Elde edilen bulgulara göre; ölçekteki maddelerin güvenilir ve ayırt edici olduğu söylenebilmektedir.

4. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada Evlilik Mitleri Ölçeğini geliştirmek, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarını yapmak amaçlanmaktadır. Amaç doğrultusunda ölçeğin yapı geçerliliği AFA ve DFA ile incelenmiştir. Ölçüt geçerliliği Evlilik İnançları Ölçeği incelenmiş olup güvenilirliği Croanbach Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanarak değerlendirilmiştir. AFA sonuçları incelendiğinde; ölçeğin tek faktörlü yapıda olduğu görülmektedir. Evlilik Mitleri Ölçeği (EMÖ) faktör yükleri .46 ile .78 arasında değişmekte olup ölçek toplam varyansın %46,3'ünü açıklamaktadır. DFA sonuçları incelendiğinde ise; ki kare değerinin serbestlik derecesine oranının 5'in altında olduğu görülmüştür. Diğer uyum indeksleri ise RMSEA= .02, SRMR= .03, GFI=.95, TLI= .94

olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar incelendiğinde ölçeğin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğu görülmektedir (Meydan ve Şeşen, 2015). Ölçeğin benzer ölçek geçerliliği için Evlilik İnançları Ölçeği ile arasındaki ilişki incelenmiştir ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik çalışmasında elde edilen Croanbach alfa katsayısı .90 olarak hesaplanmıştır. Creswell (2005) psikolojik bir test için hesaplanan güvenilirlik katsayısının .70 ve üzerinde olmasının test puanlarının güvenilirliği için yeterli olduğunu belirtmektedir. Croanbach alfa katsayısına bakılarak ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilmektedir. Ölçeğin madde toplam korelasyonlarının .32 ile .82 arasında değiştiği görülmektedir. Bu durumda

ölçeğin yeterli düzeyde ayırt edici olduğu söylenebilmektedir(Büyüköztürk,2010).

Elde edilen tüm bulgular değerlendirildiğinde; 24 madde ve tek boyuttan oluşan Evlilik Mitleri Ölçeğinin yeterli psikometrik özelliklere sahip geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu görülmüştür. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Yer alan maddeler ise gerçekliği sorgulanmadan kabul edilmiş mantık dışı kalıplaşmış ifadeleri; evlilik ilişkisine dair mitlerin varlığını sorgulayan ifadeler içermektedir. Ölçekten alınan puan artışının evliliğe ilişkin mitlerinin varlığının artışı şeklinde yorumlanmaktadır.

Evlilik ilişkisinde mitsel inanışlar çoğunlukla; çiftlerin alışkanlıkları, gelenekleri, geleneksel ritüelleri ya da daha evvel kaynağını düşünmedikleri düşünceleri şeklinde ortaya çıkmaktadır. Sorgulanmaksızın ve fark edilmeksizin çiftlerin zihinlerine yerleşen bu düşünce kalıpları çiftlerin yaşadıkları sorunlara basit ve kısa cevaplar sunmaktadır. Bu cevaplar ise; çiftlerin çözüm üretme, baş etme ve sorunu doğru okuma gibi sağlıklı bir ilişki için ihtiyaç duyulan gereklilikleri engellemektedir. Bu noktada sağlıklı bir ilişki inşası

KAYNAKÇA

- AkoğluAktaş,Ö.,Küçükkaragöz,H.(2018).Boşanma nedenleri ve boşanma sonrasında karşılaşılan güçlüklerle ilişkin bir araştırma:İzmir ili örneği.Toplum ve Sosyal Hizmet.29(1),153-172.
- Baum,D.H.,Epstein,N.,Daiuto,A.D.,Carels,R.A.,Rankin,L.A.,Burnett,C.K.(1996).Cognitions in marriage the relationship between standars and attiributions.Journal of family psychology.10(12),209-222.
- Büyüköztürk, Ş.(2010).Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı.Ankara:Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk,Ş.(2011).Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı.Pegem Akademi:Ankara.
- Creswell,J.W.(2005).Araştırma deseni.(çev.Selçuk Beşir Demir).İstanbul:Eğiten Kitap.
- Demirel,N.,Tatlıoğlu,K.(2016).Sosyal bir gerçeklik olarak boşanma olgusu:sosyal psikolojik bir değerlendirme.Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi.4(22),59-73.
- Edmunson,M.L.(2005).Marriage myths and dysfunctional relationship beliefs among

için, evliliğe dair mitsel inanışların varlığının belirlenmesi ihtiyacı doğmaktadır. Bu çalışmada geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan Evlilik Mitleri Ölçeğinin; evlilik ilişkisine ilişkin mitsel inanışları fark etme ihtiyacını karşılayarak, aile ve çift terapisi alanında çalışan uzmanlara, araştırmacılara ve evli bireylere katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öte yandan evlilik ve aile terapisi alanında çalışan araştırmacılar tarafından evlilik mitlerinin farklı değişkenlerle ilişkisi incelenebilir ya da uygulanan müdahalelerin etkinliği bu ölçek aracılığıyla değerlendirilebilir. Bunların yanı sıra; farklı örneklem gruplarında geçerlilik ve güvenilirlik çalışması gerçekleştirilebilir.Bu çalışmada; evli bireylerin çift olarak araştırmaya katılma şartı aranmamıştır farklı araştırmalarda çiftlerin mitsel inançları karşılaştırılmalı olarak incelenebilir. Tüm bu öneriler çerçevesinde, geliştirilen bu ölçme aracının evlilik ve aile terapisi alanında çalışan uzman ve araştırmacılara farklı araştırma ve uygulama kapısı aralamada yardımcı olacağı düşünülmektedir.

undergraduates.The University of Tennessee.Knoxville.

- Fromm,E.(2014).Rüyalar,masallar ve mitler.Say Yayıncılık:İstanbul.
- Haylı,G.R.,Durmuş,E.,Kış,AÇ.(2017).Evlilik doyumunun evlenme biçimi açısından incelenmesi:bir meta-analiz.Turkish Studies.12(28),429-444.
- Kağıtbaşı,Ç.(1996).Özerk-ilişkisel benlik:yeni bir sentez.Türk Psikoloji Dergisi,11(37).36-43.
- Kahvecioğlu,C.(2014).Eş seçiminin,terk edilme şeması,baskın nöral sistemler,evlilik mitleri ve bağlanma stilleri açısından incelenmesi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karslı,E.(2019).Modernleşme sürecinde çözülen aile yapısı ve kadının yeniden inşası.Uluslararası Hukuk ve Sosyal Bilim Araştırmaları Dergisi.1(1),1-14.
- Kızıllı,Z.,Nazlı,S.(2018).Evlilik ilişkisi inançları ölçeği geliştirilmesi:geçerlik ve güvenilirlik çalışması.Başkent Üniversitesi Journal Education.5(2),198-211.
- Köksal,B.,İlhan,T.(2018).Evlilik rol beklentileri ölçeğinin geliştirilmesi.Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,300-319.

- Larson,H.(1988).Marriage quiz:college students beliefs selected myths about marriage.Family Relations.37,3-11.
- Larson,J.H.(2000).Should we stay together? A scientifically proven method for evaluating your relationship and improving its changes for long term succes.New York:Jossey-Bass.
- Martin,P.D.,Martin,D.,Martin,M.(2001).Adolescent premarital sexual activity,cohabitation and attitudes toward marriage.Adolescence.36(143),601-609.
- Meydan, C.H.,Şeşen,H.(2015).Yapısal Eşitlik Modellemesi AMOS Uygulamaları. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Morris,M.L.,Blanton,P.W.(2000).Couple's beliefs in myths about marriage and remarriage.Family Science Rewiev.13(1-2),112-125.
- Raley,R.K.,Bumpass,L.(2003).The topography of divorce plateau:level and trends in union stability in the United States after 1980.Demografic Research.8,245-260.
- Odell,M.,Quinn,W.H.(1998).Congruence,desire for change and adjustment during the first year of marriage.Marriage and Family Review.27(1-2),91-112.
- Özer,G.(2015).Herkes kendi hayatının kahramanı.Doğan Kitap:İstanbul
- Sarı,T.(2008).Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar,bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,Ankara.
- Sarı,T.,Owen,F.K.(2015).The development of irrational romantic relationship beliefs inventory.International Journal of Human Sciences.12(1),255-273.
- Sungur,M.Z.(2014).Sen,ben biz aramızdaki her şey.GOA Yayıncılık:Ankara.
- Türkiye İstatistik Kurumu(2020).Haber Bülteni, Evlenme ve Boşanma İstatistikleri.Erişim Tarihi:19 Mart 2020, http://www.tuik.gov.tr/PreTabloArama.do?metod=search&araType=hb_x.